

Projekat Živeti zajedno

Opšti podaci o nastavnoj jedinici

Predmet	Psihologija
Naziv nastavne jedinice	Propaganda
Razred	III
Autor nastavne jedinice	Ivana Bogičević
Škola	Srednja muzička škola „Stevan Mokranjac“ Kraljevo
Tip časa	obrada
Nastavne metode	monološko-dijaloška metoda, rukovođeni dijalog
Oblici rada	Frontalni, grupni rad
Ciljevi (ukratko navesti ciljeve koji se žele postići navedenim aktivnostima)	<ul style="list-style-type: none"> -da učenici usvoje pojam propagande, nauče koje vrste propagande postoje, koje su osnovne tehnike sprovođenja propagande; - da učenici razumeju kakva je uloga medija u širenju propagande – da mediji mogu biti posrednik u širenju kako društveno korisne, tako i društveno štetne propagande; -da učenici osveste neophodnost preispitivanja verodostojnosti fotografije kao izvora informacije u medijima; - da učenici razumeju na koji način propaganda može uticati na razvijanje identiteta osobe i kako može doprineti javljanju diskriminacije, opresije (i raznih drugih „izma“).
Ishodi (taksativno navesti kakve ishode očekujemo posle navedenih aktivnosti, tj. šta će učenici usvojiti/razumeti/osvestiti/uraditi posle aktivnosti)	<ul style="list-style-type: none"> -Učenici će usvojiti šta je to propaganda, kakva ona može biti i načine (tehnike) uz pomoć kojih funkcioniše; -Učenici će shvatiti moguću štetnost propagande – kako širenje štetnih ideja i stavova-predrasuda i stereotipa može da izazove pojavu diskriminacije i opresije; -Učenici će uvideti mogućnost medijske manipulacije u svrhu ostvarenja ciljeva propagande; -Učenici će uvideti da je neophodno kritički pristupiti informacijama koje se iznose u medijima; -Učenici će razumeti način na koji propaganda može uticati na razvijanje identiteta jedne individue.
Tok časa (navesti scenario nastavne jedinice, tj. uvodne, centralne i završne aktivnosti. Odrediti i orijentacioni vremenski okvir za aktivnosti – navesti trajanje aktivnosti u minutima)	<p>UVODNA AKTIVNOST (3 minuta)</p> <p>Prvi korak: Nastavnik, koristeći tehniku „moždane oluje“, od učenika odeljenja traži da kažu - <i>Na šta ih asocira reč PROPAGANDA? Da li su ranije čuli za tu reč i kako se ona koristi u svakodnevnom životu?</i> Nastavnik podstiče učenike da saopšte što veći broj ideja.</p> <p>Nadovezujući se na prethodnu aktivnost, nastavnik najavljuje temu časa.</p> <p>CENTRALNA AKTIVNOST (35 minuta)</p>

Drugi korak: Nastavnik u formi mini-predavanja, koristeći PowerPoint prezentaciju (datu u Prilogu/"O PROPAGANDI"), definiše propagandu i vrste propagande koje postoje.

Nastavnik objašnjava neke od glavnih tehnika propagande, nakon čega daje primere kako su o propagandi govorili nacisti - Adolf Hitler i Jozef Gebels, kakve principe su oni koristili kako bi za svoje ideje pridobili široke narodne mase u Nemačkoj, pred i za vreme II svetskog rata.

Svaki učenik dobija primerak sažetka prethodno rečenog i prikazanog na Powerpoint-u (Prilog:"Propaganda-handout"). (5 minuta)

Treći korak: Nastavnik otvara kratku diskusiju sa učenicima o tome - *Koji su načini tj. „putevi”, „kanali” kojima tvorci propagande nastoje da šire svoje ideje i stavove (kako bi uticali na akcije javnog mnjenja)?* Nastavnik navodi učenike na odgovor da se to danas radi najčešće putem MEDIJA. *Koji su načini širenja propagande kroz istoriju?* Nastavnik navodi učenike na odgovor da se propaganda širila: tokom držanja govora, javnih skupova, usmenim prenošenjem, namerno ubačenim glasinama, pamfletima, plakatima, putem štampe, radija, filmova, a sa sve većim razvojem tehnologije - putem televizije, bilborda, uz pomoć kompjutera, interneta.

(3 minuta)

Kratka diskusija služi kao uvod u sledeći korak.

Četvrti korak: Nastavnik koristeći PowerPoint prezentaciju (datu u Prilogu/"MEDIJSKA PROPAGANDA", prvih 10 slajdova) daje primere učenicima kako je izgledao jedan vid propagande plakatima u periodu II svetskog rata i u doba „hladnog rata”, zatim daje primer političke propagande bilbordima kod nas, kao i komercijalne propagande reklamama.(3 minuta)

Peti korak: Nastavnik otvara kratku diskusiju sa učenicima o tome - *Da li veruju u istinitost informacija koje mediji prenose? Na osnovu čega se može posumnjati u verodostojnost informacija? Da li mediji, kao što mogu koristiti za razvijanje i održavanje društveno korisnih stavova i društveno korisnog ponašanja, mogu takođe i da zloupotrebe neke informacije u svrhu propagande? Na koji način?* (Selekcionisanjem i iskrivljivanjem postojećih informacija i izmišljanjem lažnih).

(4 minuta)

Šesti korak: Nastavnik, koristeći Powerpoint prezentaciju („MEDIJSKA PROPAGANDA”, slajdovi 11-18), prikazuje učenicima primere medijske manipulacije slikom tj.fotografijom istovremeno im objašnjavajući današnje mogućnosti stvaranja fotomontaža i falsifikata uz pomoć raznih kompjuterskih programa.

Takođe, na osnovu onoga što su videli, poziva učenike da odrede koje su to tehnike propagande primenjene na prikazanim primerima (sugerišući im da koriste kao podsetnik sažetke koje su ranije dobili/"Propaganda-handout"). Odgovori koji se očekuju su: bazični postupci/iskrivljivanje sadržaja koji ne odgovaraju propagandi i izmišljanje novih informacija, korišćenje pozitivnih i negativnih stereotipa). (5 minuta)

Sedmi korak: Nastavnik deli učenike na 2 grupe sistemom broja. Svakoj grupi daje jedan papir sa zadatkom. Jedna grupa dobija zadatak da odredi tehnike propagande na jednom

političkom mitingu i da da primere izjava i parola koje bi se mogle čuti tom prilikom (dato u Prilogu/"Propaganda-handout", strana 2). Druga grupa treba da se priseti, na osnovu znanja koje članovi grupe već imaju o tome, na koje načine je sprovedena politička propaganda u vreme vladavine komunističke partije Jugoslavije i Josipa Broza Tita (dato u Prilogu/"Propaganda-handout", strana 3). Nastavnik sugeriše učenicima da kao pomoć koriste sažetke o propagandi koje su dobili ranije na času. (7 minuta za rad u grupi)

Predstavnici grupa prezentuju rezultat zajedničkog rada i diskusije.

Tokom prezentovanja prve grupe, nastavnik prikazuje Powerpoint prezentaciju „Za radionicu“, 1.slajd, a nakon prezentovanja rezultata aktivnosti druge grupe, nastavnik prikazuje ostale slajdove, kao ilustraciju eventualnih odgovora na postavljeni zadatak. (8 minuta za prezentovanje)

ZAVRŠNA AKTIVNOST (7 minuta)

Osmi korak: Nastojeći da rezimira temu, nastavnik pokreće diskusiju sa svim učenicima o tome – *Na osnovu svega rečenog na času, kakva je propaganda - samo negativna ili može biti i pozitivna? U kojim slučajevima je pozitivna, a u kojima negativna? Može li se propaganda koristiti u vaspitavanju i obrazovanju ljudi? Na koji način? Može li se propaganda zloupotrebiti u slučajevima kada se propagira određeni društveni sistem pri čemu se sasvim problematične i proizvoljne tvrdnje proglašavaju naučnim istinama (npr."američki društveni sistem je jedini oblik stvarne demokratije"; „podržavanje kapitalističkog poretka je suprotno patriotizmu" i sl.)? Može li se propagandom uticati na razvijanje ličnog i grupnog identiteta pojedinca (pripadništvo npr. određenoj stranci, religiji, naciji...)? Kako propaganda može doprineti diskriminaciji i opresiji npr. većinske nad manjinskim grupama (ekstremni primer nacističke Nemačke)?* Nastavnik podstiče učenike na diskusiju usmerenu ka zaključku koliko jedna vrsta propagande može biti korisna, a koliko ona druga, „crna“ propaganda, zasnovana na netačnim i štetnim stavovima može biti opasna.

Elementi interkulturalnosti u nastavnoj jedinici (detaljno navesti šta su sve elementi koji ukazuju na različitost i uvažavanje različitosti u određenoj nastavnoj jedinici, na koje sve načine nastavna jedinica podstiče učenike da razmišljaju o različitostima i da se decentriraju iz svoje tačke gledišta)

-razumevanje načina na koji se negativnom propagandom (širenjem štetnih ideja i stavova – PREDRASUDA) može uticati na postupke, akcije ljudi – pojavu DISKRIMINACIJE (predrasuda u akciji) i OPRESIJE (predrasude u akciji+moć);
-ukazivanje na to kako se pozitivni stereotipi (o sopstvenom narodu, religiji, profesiji...) i negativni (o drugim rasama, nacijama, nacionalnim manjinama...) mogu se koristiti kao efikasna tehnika propagande kojom se može uticati na akcije i postupke onih koji su ciljna grupa propagandista;
-razumevanje da propaganda, bilo ona društveno korisna ili društveno štetna može uticati na razvoj (ličnog i grupnog) IDENTITETA pojedinca (npr.rasnu, nacionalnu, religijsku pripadnost, ono što ne želimo da budemo, kasnije - partijsko opredeljenje...);
razumevanje da propaganda određenog društvenog sistema „ugrađena“ u vaspitno-obrazovni sistem

	<p>može uticati na stavove, akcije (pa i pojavu predrasuda, stereotipa, diskriminacije, opresije...) i razvoj identiteta ljudi -razumevanje značajne uloge medija (masovnih sredstava komunikacije) kao posrednika u delovanju propagande i postizanju prethodno navedenih efekata.</p>
<p>Materijal (taksativno navesti materijale koji se koriste za realizaciju nastavne jedinice, a primerak svakog materijala dostaviti u prilogu).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tabla - kompjuter, projektor, flesh - prilog: <ul style="list-style-type: none"> *"Propaganda-handout":1.strana-po jedan primerak za svakog učenika; 2.i 3.strana-po jedan primerak za grupu; *PowerPoint prezentacije:"O PROPAGANDI", „MEDIJSKA PROPAGANDA" i „Za radionicu"